

Sygn. akt *XVII AmE 123/20*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska</i>
Protokolant –	Sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 23 listopada 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) *Sp. z o.o. z siedzibą w N.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki*

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) *Sp. z o.o. z siedzibą w N.* od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 28 listopada 2019 r. Nr (...). (...)(...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uchyla jej punkt 2;
- zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na przez powoda (...) *Sp. z o.o. z siedzibą w N.* kwotę 1720 (tysiąc siedemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

XVII AmE 123/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 listopada 2019 r. wydaną w sprawie Nr (...). (...)(...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 w związku z art. 56 ust. 2, ust. 3 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755, z późn. zm.) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, z późn. zm.) i art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu

postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy - (...) *Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości N.*, posiadającemu numer identyfikacji podatkowej (NIP): (...), orzekł,

- iż przedsiębiorca - (...) *Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości N.*, posiadający numer identyfikacji podatkowej (NIP): (...), naruszył warunek 2.2.1. koncesji na obrót paliwami ciekłymi, udzielonej mu decyzją Prezesa URE z dnia 15 maja 2009 r. Nr (...), z późn. zm, w ten sposób, że czynił przedmiotem obrotu, na stacji paliw ciekłych w B. ul. (...), paliwo

ciekle - olej napędowy - niespełniające wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 października 2015 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1680),

2. za działania opisane w pkt 1 wymierzam przedsiębiorcy - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości N., posiadającemu numer identyfikacji podatkowej (NIP): (...), karę pieniężną w wysokości 4 000 zł.

(decyzja k. 6-9)

Powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości N. wniósł odwołanie od tej decyzji zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 12 PE
2. naruszenie art. 56 ust. 6a PE
3. naruszenie art. 355 § 2 kc

Zarzucając powyższe wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej.

(odpowiedź na odwołanie k. 11-14)

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(odpowiedź na odwołanie k. 11-33)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości N. prowadzi działalność polegającą na obrocie paliwami ciekłymi na podstawie koncesji udzielonej Decyzją z dnia 15 maja 2009 r. Nr (...), z późn. zm. na okres do dnia 31 grudnia 2030 r.

Zgodnie z warunkiem 2.2.1. udzielonej Koncesjonariuszowi koncesji na obrót paliwami ciekłymi Nr (...), z późn. zm., „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów.”

W dniu 29 stycznia 2019 r. przeprowadzono kontrolę na stacji paliw prowadzonej przez powoda w B. przy ul. (...), w czasie której stwierdzono oferowanie do sprzedaży oleju napędowego niespełniającego wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 października 2015 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1680). W protokole z badań nr (...) z dnia 7 lutego 2019 r. stwierdzono, iż badana próbka nie spełnia wymagań jakościowych określonych w w/w rozporządzeniu ze względu na zaniżoną temperaturę zapłonu (wynik badania: 51°C, przy wymaganiach jakościowych powyżej 55°C z tolerancją - 2,1°C).

Na wniosek powoda, pobrana w toku kontroli próbka kontrolna paliwa została poddana badaniom przez Laboratorium (...). W sprawozdaniu z badań nr (...)(...) z 26 lutego 2019 r. również stwierdzono, iż badana próbka nie spełnia wymagań jakościowych określonych w w/w rozporządzeniu (wynik badania: 50°C).

Na podstawie uzyskanej informacji od Prezesa UOKiK, pismem z dnia 13 września 2019 r. Nr (...). (...) (...), Prezes URE zawiadomił Koncesjonariusza o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie wymierzenia mu kary pieniężnej w związku z możliwością zaistnienia naruszenia warunku 2.2.1. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

Pismem z dnia 2 października 2019 r., powód odpowiedział na wezwanie Prezesa URE z dnia 13 września 2019 r., przedkładając dokumenty i informacje wskazane w wezwaniu. W piśmie Koncesjonariusz poinformował również o podjętych działaniach mających na celu ustalenie przyczyn niespełniania wymagań jakościowych oleju napędowego oferowanego na stacji paliw w B. w dniu przeprowadzonej kontroli. Powód wskazał, że przyczyną zaistniałego

zdarzenia była nieszczelność przegrody dzielącej komorę D (z olejem napędowym) oraz komorę C (z benzyną), która powstała najprawdopodobniej w wyniku prac drogowych prowadzonych w okolicach stacji paliw, które spowodowały wstrząsy.

W dniu przeprowadzenia kontroli, powód posiadał aktualną decyzję organu dozoru technicznego zezwalającą na eksploatację przedmiotowego zbiornika paliw do dnia 31 marca 2019 r. Na wniosek Koncesjonariusza w dniu 22 lutego 2019 r. inspekcja UDT dokonała rewizji wewnętrznej zbiornika, stwierdzając „uszkodzenie spoiny przegrody międzykomorowej”. Po przeprowadzeniu stosownej naprawy przez specjalistyczny serwis, organ dozoru technicznego wydał decyzję zezwalającą na dalszą eksploatację zbiornika do dnia 31 marca 2021 r.

W dniu 28 listopada 2019 r. została wydana decyzja zaskarżona w niniejszym postępowaniu.

Powyższy stan faktyczny był bezsporny, a ponadto został ustalony na podstawie następujących dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego postępowania: (protokół kontroli k. 3-9, protokół z badań k. 15, wniosek k. 22, sprawozdanie z badań k. 24-25, zawiadomienia k. 30-31, wyjaśnienia k. 33-34, protokół UDT k. 83, 84, poświadczenie k. 85-88, decyzja k. 91, pismo k. 92-93)

Sąd pominął dowód z przesłuchania w charakterze świadków E. P. i M. C. z uwagi na to, że okoliczności na które przesłuchani mieli być świadkowie nie były sporne pomiędzy stronami, co zostanie omówione poniżej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne. Stan faktyczny był między stronami bezsporny. Okolicznością niekwestionowaną jest, że olej napędowy pobrany w dniu 29 stycznia 2019 r. na stacji paliw prowadzonej przez powoda nie spełniał wymogów określonych w przepisach w odniesieniu do temperatury zapłonu. Naruszony zatem został warunek koncesji punkt 2.2.1., który przewiduje, że: „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów”. Konsekwencją naruszenia warunków koncesji jest sankcja przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 12 PE, w myśl którego, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, odpowiedzialność ponoszona na podstawie wskazanego powyżej przepisu ma charakter obiektywny i wynika z samego faktu naruszenia określonych norm prawnych – w tym przypadku norm prawa energetycznego. Podzielając stanowisko dotychczas prezentowane w orzecznictwie nie można jednak przyjąć, że odpowiedzialność przedsiębiorcy ma charakter absolutny.

Sąd w tym składzie podziela stanowisko wyrażone wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 30 września 2011 r. sygn.. III SK 10/11. W wyroku tym Sąd Najwyższy stwierdził, że: „odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z przepisów Prawa energetycznego, sankcjonowana karą pieniężną nałożoną przez Prezesa URE na podstawie art. 56 ust. 1 Prawa energetycznego, ma charakter odpowiedzialności obiektywnej. Nie jest zatem konieczne wykazanie winy umyślnej lub nieumyślnej karanego podmiotu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r., III SK 6/08 i powołane tam przykłady orzecznictwa). Równocześnie jednak Sąd Najwyższy podziela także pogląd, zgodnie z którym nie oznacza to, iż nie istnieje możliwość ograniczenia lub wyłączenia opisywanej odpowiedzialności, gdyż

sprzeciwiałaby się temu reguła, że w sprawach z odwołania od decyzji regulatora rynku (w rozpoznawanej sprawie Prezesa URE) nakładających kary pieniężne z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z mocy ustawy lub decyzji, należy zapewnić przedsiębiorcom wyższy poziom sądowej ochrony praw (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 kwietnia 2010 r., III SK 1/10 i z dnia 1 czerwca 2010 r., III SK 5/10, LEX nr 622205). Zobowiązuje do tego Rzeczpospolitą Polską konieczność zapewnienia w krajowym porządku prawnym skuteczności postanowieniom Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Obywatela (Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.). Z utrwalonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) wynika zaś, że dolegliwe kary pieniężne nakładane na przedsiębiorców przez organy administracji mają charakter sankcji karnych w rozumieniu przepisów

wymienionej Konwencji (por. m.in. wyrok ETPC z dnia 24 września 1997 r. w sprawie 18996/91 (...) p. Grecji, LEX nr 79585). Podkreślenia wymaga zatem to, że choć Sąd Najwyższy podtrzymuje wyrażone w dotychczasowym orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym kary pieniężne nakładane przez organy regulacji rynku nie mają charakteru sankcji karnych, to jednak mając na uwadze przedstawione wyżej zapatrywania ETPC przyjmuje, iż w zakresie, w jakim dochodzi do wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej, zasady sądowej weryfikacji prawidłowości orzeczenia organu regulacji w tym zakresie powinny odpowiadać wymogom analogicznym do tych, jakie obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej. Powoduje to, że sprawa z odwołania od decyzji Prezesa URE nakładającej karę pieniężną na przedsiębiorcę energetycznego powinna zostać rozpoznana z uwzględnieniem standardów ochrony praw oskarżonego obowiązujących w postępowaniu karnym. Taka sytuacja oznacza z kolei, iż przedsiębiorstwo energetyczne może uniknąć kary, gdy wykaże, że obiektywne okoliczności danej sprawy uniemożliwiają mu przypisanie naruszenia przepisów ustawy, z uwagi na podjęte przez to przedsiębiorstwo działania o charakterze ostrożnościowo – prewencyjnym”.

Sąd Najwyższy w powyższym wyroku stwierdził także, że: „Chodzi bowiem o to, że z konstrukcji odpowiedzialności za naruszenie przepisów prawa energetycznego jako odpowiedzialności o charakterze obiektywnym wynika, iż na przedsiębiorstwo energetyczne nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli naruszenie obowiązków wynikających z Prawa energetycznego nie stanowi rezultatu jego zachowania (polegającego na działaniu bądź zaniechaniu), lecz jest skutkiem niezależnych od niego, a więc pozostających poza jego kontrolą okoliczności o charakterze zewnętrznym, uniemożliwiających nie tyle przypisanie takiemu przedsiębiorstwu winy (umyślnej lub nieumyślnej), co nie pozwalających na zbudowanie rozsądnego łańcucha przyczynowo-skutkowego pomiędzy zachowaniem przedsiębiorstwa energetycznego a stwierdzeniem stanu odpowiadającego hipotezie normy sankcjonowanej karą pieniężną, określonej w art. 56 ust. 1 Prawa energetycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2010 r., III SK 21/10, LEX nr 737390)”.

W pełni podzialając to stanowisko i oceniając okoliczności niniejszej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że przedsiębiorca dochował należytej staranności czyniąc wszystko, czego można było od niego rozsądnie wymagać, aby nie dopuścić do naruszenia przepisów, a zatem nie powinien ponieść odpowiedzialności przewidzianej w art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego.

Powód wskazał, że pogorszenie jakości wprowadzanego od obrotu paliwa spowodowane było czynnikiem zewnętrznym, trudnym do przewidzenia i związane było z samoistnym pęknięciem grodzi wewnętrznej zbiornika i wyciekem benzyny silnikowej do komory w której składowany był olej napędowy. Powód wskazał, że do pęknięcia zbiornika mogło dojść na skutek prac drogowych przeprowadzanych w pobliżu stacji benzynowej. Powód był przekonany, że stan zbiorników jest prawidłowy ponieważ zbiornik w którym było przechowywane paliwo został dopuszczony do eksploatacji decyzją z dnia 30 października 2017 r. do dnia 31 marca 2019 r. Niezwłocznie po wynikach kontroli powód zlecił rewizję wewnętrzną dwóch komór, która wykazała nieszczelność, co zostało naprawione przez specjalistyczny serwis i po odbiorze naprawy wydana została decyzja zezwalająca na dalszą eksploatację zbiorników.

Pozwany nie zaprzeczył tym faktom, jak również temu, że powód wykonuje akty staranności w postaci monitoringu realizowanych dostaw, pobiera próbki ze zbiorników w których przewożonej jest i magazynowane paliwo, plombuje zbiorniki, co wyklucza możliwość ingerencji osób trzecich. Z tych względów Sąd pominął dowód z zeznań świadków E. P. i M. C. jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia.

Nie można uznać za zasadne argumentów pozwanego, że powód nie wykazał się dostateczną dbałością o realizację ciężących na nim obowiązków i nie dochował wymaganej należytej staranności. Nie można zgodzić się z twierdzeniem, że powód nienależycie zamontował zbiornik paliwowy, bo przeczy temu fakt, że została wydana decyzja dopuszczająca zbiornik do eksploatacji. Trudno też przyjąć za zasadne twierdzenia, że powód niewłaściwie eksploatował zbiornik paliwowy poddając go działaniom (naciskom) sił przyrody lub nadmiernym obciążaniem zbiornika, które spowodowały jego pęknięcie. Stacja paliw powoda oddana została do eksploatacji, a zatem należy przyjąć, że spełniała techniczne warunki do jej uruchomienia, w tym zapewniała bezpieczną konstrukcję i zabezpieczenie zbiorników przed wstrząsami i naciskami. Trudno wyobrazić sobie, aby powód sam podejmował działania stanowiące niewłaściwą

eksploatację i dopuszczał do niszczenia własnego mienia, bowiem to on ponosi koszty wszelkich napraw i w jego interesie jest, aby stacja była eksploatowana prawidłowo, w sposób nie wywołujący dodatkowych kosztów. Sąd nie podziela stanowiska pozwanego, że wobec prowadzonych robót drogowych w sąsiedztwie należyta staranność wymagała wykazania się zdolnością przewidywania i zapobiegliwością i podjęcia działań prewencyjnych. Trudno oczekiwać od powoda, że przewidzi powstanie pęknięcia w zbiorniku w związku z tym, że w pobliżu prowadzone były prace drogowe. Sytuacja która wystąpiła w niniejszej sprawie w ocenie Sądu jest skutkiem niezależnych od powoda, a więc pozostających poza jego kontrolą okoliczności o charakterze zewnętrznym, co skutkowało zmianą decyzji w zakresie jej punktu 2.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. i uznał, że pozwany jako przegrywający sprawę zwróci powodowi poniesioną opłatę od odwołania.

SSO Ewa Malinowska